

INFORMACIJOS

Nr. 19 (42)

1953 m. gegužės 6 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir streipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE**VOKIETIJA****Sudarytas pirmasis Vargo Mokyklai šelpti****Rėmėjų Būrelis**

PLB Vokietijos Krašto Valdyba šiomis dienomis gavo iš JAV tokio turinio laišką:

"Norėdami paremti Muncheno vargo mokyklą, sudarėme vieną būrelį, kuris pasižada kas mėnesį siųsti po 10 dol. Prūsų pranešti, kur siųsti pinigus ir Muncheno vargos mokyklos adresą.

Morė Pesienė
Buvusi münchenietė".

Reikia tikėtis, kad šiuo kilniu pavyzdžiu paseks ir daugiau užjūrio kraštuose gyvenančių lietuvių, suprantančių mūsų jaunosios kartos tautinio auklėjimo ir švietimo gyvybinį reikala.

Kitos cukos vargo mokykloms

Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūris, Chicagoje, PLB Vokietijos Krašto Valdybai atsiuntė 25 dol. Memmingeno lietuvių vargo mokyklai paremti. Savo lydime laiške Sambūrio vadovybė rašo:

"...Tikime ypač galėsią sušelpti kitą kurią mokyklą. Šia proga sveikiname Valdybos pastangas išlaikyti Tautinius Žiburius mūsų jauniems. Pagarba pasišventėliams Mokytojams, dirbantiems sunkiose sąlygose".

Hannoveris

JAV gyvenąs lietuvis tremtinys A. Valiuškis, Hannoverijoje baigęs vokiečių Augštąją Veterinarijos Mokyklą, balandžio mėn. atsiuntė Hannover-Stöckeno lietuvių vargo mokyklai 5 dol. ir tokio turinio laišką:

"Mielieji,

Labai nudžiugau vakarykščiame "Draugo" numeryje perskaitęs žinutę apie vargo mokyklos Stöckene įkūrimą. Sveikinu ir linkiu išvermės Jūsų pasirinktame taip sunkiame bei mūsų Tautai gyvybiniame kelyje!

Ta pačia proga priimkite mano kuklute auką (\$ 5,-) pirmiesiems žingsniams, kuriuos žengiate mūsų prieduglio tėvynei išsugojimo bare. Mano manymu, buvusių Hannoverio stovyklų gyventojų, o taip pat ir "miesčionių" pirmutinė pareiga šią mokyklą išlaikyti medžiaginiai, todėl nesidrovėkite mus užjudinti!

Visada visais galimais būdais stengsiuos Jums padėti.

Jūsų A. Valiuškis."

Stöckeno vargo mokyklos mokytojui J. Stankaičiui rašytame laiške p. A. Valiuškis tikisi, kad iš buvusių Hannoverio stovyklų lietuvių pasiseks organizuoti būdą ir daugiau aukų mokyklos išlaikymui surinkti.

JAV, Brooklyne, gyvenąs p. Vl. Liščauskas atsiuntė 13 dol., surinktus už jo išplatintus Vargo Mokyklos ženklelius. Ši suma skiriama vargo mokykloms Vokietijoje paremti.

Sandplatz/Oldenburg apylinkėje yra 17 lietuvių šeimų vaikų, kurių dalis jau silpnai bekalba lietuviškai. PLB Sandplatzo apylinkės pirmininko p. Matušausko pastangomis, ten norima įsteigti vargo mokyklą ir tuo reikalu kreiptasi į PLB Vokietijos Krašto Valdąbą paramos.

Memmingenas. Lietuvių vargo mokyklos tėvų komitetas rašo:

"Mes kreipiames į visus prisvojo pasaulio lietuvius su nuosirdžiu prašymu: padėkite išlaikyti Vokietijoje likusių lietuvių gyvybę. Mūsų gražūs žodžiai apie lietuviybės išlaikymą, apie laisvę liks tušti, jei jaunos gyvybės užges tik dėl to, kad mūsų širdys yra kietos ir kad mūsų gražūs šūkių yra melagingi. Jūs bus mažiau lietuvių, jūs bus mažiau bus kam lietuviybę išlaiko, jūs bus mažiau lietuvių, jūs bus mažiau teisių į valstybinę laisvę.

Nekartosime žinomų faktų tiems, kurie gyvena Vokietijoje stovyklose. Tik norime atkreipti dėmesį, kad šiuo metu Vokietijoje yra daug sunkiau, negu prieš 4 ar 5 metus. Vokietijos ekonominis gyvenimas pasidarė normalus ir svetimšalis nieko čia negali nei juodai nei baltai uždirbti. Be to, Vokietijoje liko lietuviai, kurie ir negali uždirbti, nes dauguma jų ligonys, seneliai, invalidai.

BALFo pirm. kn. J. Vončius pernai du kartu lankėsi Memminge-
ne ir savo akimis matė, koks skurdas viešpatuoja lietuvių tarpe.
Jis J.V. spaudoje pailiustravo vaizdžiais pavyzdžiais, kaip liku-
siejį Vokietijoje yra reikalingi paramos, o ypač besimokantieji
Vargo mokyklose vaikūčiai. Kurį laiką Memmingeno Vargo mokykloje
vaikūčiams dėk BALFo buvo duodamas pienas ir bulkutės. Reikėjo
atvažiuoti bent vienam amerikiečių žurnalistui ir pasižiūrėti,
kaip vaikūčiai puolė prie pieno ir prie bulkutės.

Yra šeima, kur yra apie 10 mokyklinio amžius vaikų. Tėvas
Tbc, motina nuo sunkios gyvenimo naštos vos gyvybę beišlaiko.
Vaikai išbadėję, rpliesti, dėl sunkių gyvenimo sąlygų moksle at-
silikę, nors gabūs. Yra labai gabių vaikų, kurie dėl persunkaus
gyvenimo jokių lietuviškų mokyklų nelanko. Jie žūsta, kaip talen-
tai, mūsų tautai. Siurpiausias vaizdas, kada gyvenimo palaužta
krenta vienintėlė motina, penkių ar kelių vaikų išlaikytoja. Pa-
da tie vaikai yra išvežiojami po vokiškas prieglaudas. Jie atimami
iš Lietuviškos dirvos ir atiduodami nutautėjimui.

Memmingeno Vargo mokykla turi 37 mokinius. Nėra vaiko, kurio
tėvas ar motina yra visiškai sveiki. Tai vienas, tai antras arba
Tbc, arba invalidas, ar kitas koks kroniškas ligonis. Vaikai moko-
si ne tik Vargo ir vokiškose mokyklose, bet jie bėga pas kunigė-
lių tikybos mokyti, iš ten bėga į repeticiją lietuviškų dainų ar
vaidinimų mokyti, jie bėga į skautų sueigas. Tai jaunam organiz-
mui reikia daug kalorijų, kad jis atlaikytų. O namie pavalgyti
nėra ko. Ir todėl nerasi šeimos, kur būtų sveiki nervai, nes ir
maži ir suaugę gyvena "nervais" ir nebeturi jų.

Jei gyventų Dantė, jis rašytų ne "Pragara", bet "Vargo mo-
kyklą", kurios vaizdai būtų tokie šiurpūs, kad jie sukrėstų ne
tik kiekvieno lietuvio, bet ir kiekvieno svetimtaučio širdį.

Mikėdami į Jūsų lietuvišką gerą širdį, drįstame kreiptis,
prašydami: padėkite išgelbėti mūsų vaikus ne mums, bet Lietuvai
Tėvynei .

Memmingeno Vargo Mokyklos
Tėvų Komitetas

Pasirašė:

V.Vykintienė, J.Nenortas ir M.Šeškas."

Š.m. gegužės 1-3 d.d. Kėlnė įvyko vokiečių skautų organiza-
cijos "Bund Deutscher Pfadfinder" metinis vadovų suvažiavimas -
Bundes Thing. Lietuviai skautai įeina į šią organizaciją kaip at-
skiras savarankus vienetas, su pilna tautine autonomija. Šiai or-
ganizacijai priklauso taip pat lotvių, rusų ir vengrų skautai.
Visos šios tautybės kartu turi Bundes Thinge vieną sprendžiamąjį
balsą.

Iš lietuvių skautų suvažiavime dalyvavo vadeiva sktn. A.
Venclauskas ir pasknt. O.Gešventas. Tarp vokiečių ir lietuvių skau-
tų santykiai yra nuoširdūs, ypač tarp lietuvių "Aušros" tunto ir
vokiečių Bremeno Rajonų.

Iš bendro vokiečių skautų kontingento į tarptautinį skautų
vyčių suvažiavimą Šveicarijoje š.m. rudenį vyksta 5 lietuviai
skautai vyčiai.

APITAI SYMAS:

PLB Vokietijos Krušto Valdžybos "Informacijose" Nr. 18, š.m. balandžio 29 d., dėl techninių priemonių išsibrovė nemaloni klaida. Žinutėje "PLB Vokietijos Krušto Valdžyboje", nurodant mėnesines Vasario 16 Gimnazijos išlaidas, buvo pateikta ne išlaidų vidurkis antrojo ketvirčio vienam mėnesiui, bet išlaidos už balandžio mėnesį, kai vaikai, dėl Vėlykų atostogų, buvo išleikomi tik pusę mėnesio. Podėl prašome sąmatos duomenis atitaisyti, būtent:

Veikų maitinimui - 6.200 DM, ūkio išlaidoms - 3.000 DM, mokytojų atlyginimams - 6.000 DM, virtuvės personal. ir bendrabučio priežiūrai - 2.300 DM, inventoriaus išsigijimui ir kt. išlaidoms - 2.500 DM.

- XXX -

IŠ VOKIEČIŲ SPAUDOS

"Flensburger Tageblatt" balandžio 21 d. idėjo Jürgen Schüller straipsnį apie Klaipėdą, pavadintą "Klaipėda (Memel) - seniau ir dabar". Straipsnyje, tarp kitko, rašoma, kad, įjungus Klaipėdą Lietuvos valstybėn, šis, Karaliaučiaus šešėlyje vegetavęs miestas, su 30.000 gyventojų, tapo vienintėliu Lietuvos uostu, per kurį ėjo jos ūkio produktų eksportas. Nuo to laiko prasidėjo jo žydėjimas: uoste buvo įrengti moderniškai įrengimai ir pastatyta reprezentatyvių pastatų, o gyventojų skaičius pakilo iki 50.000.

1945 m. rusams vėl jį užėmus, jis buvo prijungtas prie sovietinės Lietuvos respublikos. Karo metu miestas smarkiai nukentėjo - beveik trečdalis jo buvo sugriauta. Vietoje sukinėjamo Biržos tilto, dabar pastatytas nejudamas medinis tiltas. Nuo čia šiaurės pusėn ištiso miesto kvartalo griuvėsiai pašalinti ir įrengta kariuomenės pratimų ir mitingų aikštė.

Šiandien naujieji Klaipėdos valdovai yra rusai, rašo laikraštis. Jie užima visas vadovaujamas vietas miesto valdyboje, geležinkelyje, ūkyje ir pramonėje. O rusų kariuomenė nebesutelpa senosiose Moltkės gatvės kareivinėse. Lietuvių įtaka palaipsniui išstumama. Uoste ir laivuose plevėsuoja, šalia sovietų, Lenkijos ir Suomijos vėliavos. Uosto krantinėse ir sandėliuose nuolat pakraunamos krūvos iš Vokietijos sovietų zonos išvežtų gėrybių. Anksčiau buvę planuoti Klaipėdą padaryti dideliu karo uostu, dabar iš to nieko nebeliko. Atvirkščiai, viskas daroma, kad iš uosto ir ypatingai iš jūroje pagamamų žuvų būtų kuo daugiausia naudos išgruonama.

Vokiečių Klaipėdoje belikę tik pora šimtų. Kai netrukus po užėmimo buvo vykdomas gyventojų surašymas, daugelis vokiečių užsirašė kaip lietuviai, tuo tikėdamies išvengti ištėrimo ir lengviau rasti galimybę gauti darbo.

XXX

"Ost-West-Kurier" Nr. 17 rašo kad "New York Times" buvo paskelbtas vieno Pabaltijo tremtinių politiko pranešimas, kur kalbama apie "Katyno miškus", kuriuose yra rasta ir identifikuota tūkstančiai pabaltiečių, slaptosios sovietų policijos aukų. Toliau pranešime kalbama apie tūkstančius į priverstinio darbo stovyklas deportuotų pabaltiečių, kurie tenai jau yra žuvę.

- KKK -

IŠ PAVERGIOS TĖVYNĖS

Jaunas vokiečių, ketverius metus išgyvenęs Lietuvoje, pasakoja, kad jį priėmusios šeimininkės vyras buvęs ištremtas į Sibirą, į Karagando sritį, iš kur parašęs kelis laiškus. Laiškuose jis rašęs, kad dirbęs miškuose, kad esąs labai blogas maistas ir gyvenimo sąlygos. Paskutiniu metu jis jau sirgęs. Jis taip pat rašęs, kad toje vietovėje esą daug ištremtųjų lietuvių.

Iš kaimo, kuriame jis Lietuvoje gyveno, 1949 m. buvo išvežtas vienas ūkininkas su žmona, gi dukterys - viena 17 metų amžiaus, kita jaunesnė - pasislėpusios pas žmones ir likusios. Šis ūkininkas buvęs išvežtas todėl, kad buvęs Amerikos pilietis, turėjęs JAV pasą ir važinėjęs į Vilnių ir net į Maskvą - į Amerikos konsulatą, rūpindamasis, kad jam leistų išvažiuoti į JAV. Ir išvažiuo, bet... į Sibirą.

1949 m. pavasarį pats matęs, kaip buvę vykdomi trėmimai. Į jų kaimą vieną naktį atvažiavo sribų ir rusų ir visus numatytyjų išvežti namus apstojo. Viena mergaitė atbėgo pas jo šeimininką ir pranešė, kad: "Žmonės veža". Tada ūkininkas pakinkė arkli ir jie su veikais tuoj išvažiavo į mišką. Miško viduryje buvo vienas ūkis, kur jie norėjo apsistoti, bet namus rado tuščius - šis ūkininkas buvo sužinojęs, kad irgi yra numatytas ištremti, tad laiku pabėgo. Jis ir vėliau į savo ūkį - apie 120 ha - nebegrižo ir sodyba likusi tuščia. Tvartai buvę nugriauti, o gyvenamieji namai taip ir likę stovėti be gyventojų. Neradę šio ūkininko, jie psilikę miške ir kirtę šakas, bet rusai, tą pačią dieną jieškoję partizanų, juos užtiko ir liepė tuoj grįžti atgal į kaimą. Jie grįžo apie pietus ir dar pamatė, kaip sunkvežimiai su tremiamaisiais nuvažiavo į Silavotą. Tą pačią dieną rusai išsivežė visus daiktus iš tremtinių namų. Daiktams vežti buvo priversti žmonės su pastotėmis. Trobos liko tuščios - atviromis durimis.

1950 m. jam tekę matyti partizanų laikraštį. Jis buvęs nedidelio formato, bet spausdintas sprustuvėje. Laikraštyje buvo naujienų iš užsienio, "Amerikos Balsas" pranešimų, pasakojimų apie partizanų kovas ir t.t. Partizanai, ypatingomis progomis, iškeldavę ant medžių ar telefono stulpų lietuvišką vėliavą. Kartą jis pats matęs tokią iškeltą vėliavą.

Partizanų dainų esą daug. Žmonės vakarais tyliai jas dainuoja. Net kai kurie sribai jas dainuoja, ypač, kai nusigeria, o sribai geria, kaip į statinę pila. Keletą dainų jis prisimėnėnas:

Auštantį rytą,
Gauskit trimitai!
Laikas atėjo, -
Papildysim būrius.
Leiskit - pavojus po gimtąją šalį!
Stosim į kovą, visi, kas tik galim!

Refrenas:

Kovon, kovon, draugai,
Tėvynė šaukia mus!
Greit paraku pakvips laukai,
Ir krauju raus dangus.

Gražu, kai skamba sutartinė,
Daina, ramintoja širdies.
Gražu sugrižti į Tėvynę,
Išvysti laisvę mūs šalies.

Refrenas:

Į kovą lietuvių sūnūs,
Verskim jungą svetimų!
Į kovą, - brangią laisvę
Reiks iškovot krauju!

Ir jei Tėvynė Tave šaukia,
Kovok linksmai su šypsena!
Ir neužmiršk, kad tavęs laukia
Tavo mergaitė mylima.

Į kovą...

Gana tų Judų išdavikų,
Gana tų ašarų gailių!
Prikelsim iš kapų Tėvynę,
Jai negailėsime aukų.

Į kovą ...

Eina sribas,
Klumpės slysta:
Ant bandito labai pyksta.
Duonos pluta užsikisęs,
Strielbą pančiu pasirisęs...

